

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Економічний факультет
Кафедра фінансів

АЗЕРБАЙДЖАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НОРД УНІВЕРСИТЕТ (НОРВЕГІЯ)

МАТЕРІАЛИ

ХІІ Міжнародної науково-практичної конференції
«Світові тенденції та перспективи розвитку
фінансової системи України»

Рекомендовано до друку та для розміщення
на веб-сайті економічного факультету
Вченою радою економічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Протокол № 3 від «25» жовтня 2016 року)

Рецензенти:

М.І.Крупка, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту Львівського національного університету імені Івана Франка;

О.П.Нікіфоров, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів і кредиту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України: зб. матер. наук.-практ. конференції, 27-28 жовтня 2016 р./ Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2016. – 284 с.

Редакційна колегія: В.Д. Базилевич, д.е.н., проф., чл.-кор. НАН України; І.О. Лютий, д.е.н., проф.; З.С. Варналій, д.е.н., проф.; А.І. Ігнатюк, д.е.н., проф.; С.В. Науменкова, д.е.н., проф.; С.Я. Боринець, к.е.н., проф.; Т.В. Грищенко, к.е.н., доц.; В.А.Делас, к.е.н., асист.; Л.М. Демиденко, к.е.н., доц.; Н.С.Івахненко, к.е.н., асист.; М.О.Кнір, к.е.н., доц.; О.В.Любкіна, к.е.н., доц.; Н.С.Медведкова, к.е.н., асист.; Є.А. Носова, к.е.н., доц.; О.О. Солодка, к.е.н., доц.; Ю.В. Петленко, к.е.н., доц.; Н.В.Погрібна, к.е.н., асист.; Р.В. Рак, к.е.н., доц.; О.Д. Рожко, к.е.н., проф.; М.В. Романюк, к.е.н., доц.; Ю.Л. Наконечна, к.е.н., доц.; О.В.Чеберяко, д.і.н., проф.; К.Ф.Черкашина, к.е.н., доц.; В.М.Шелудько, к.е.н., доц.; О.Б. Яфінович, к.е.н., доц.

Збірник містить матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції «Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України», що відбулася 27-28 жовтня 2016 року на базі кафедри фінансів Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Основними напрямками роботи науково-практичної конференції були: фінансова політика та ефективність функціонування бюджетної системи України; корпоративні фінанси та конкурентоспроможність національної економіки; світові тенденції та розвиток національного фінансово-кредитного ринку в умовах фінансової глобалізації; національні фінансові системи в умовах посилення глобалізаційних процесів. Особлива увага приділена актуальним питанням подолання негативних макроекономічних тенденцій та відновлення ефективного функціонування різних складових фінансової системи України в умовах фінансової глобалізації та загострення соціально-політичної ситуації.

Видання розраховано на представників наукової спільноти, викладачів, фахівців у галузі фінансів, працівників органів державного управління, студентів вищих навчальних закладів.

Тези розміщуються в авторській редакції.

За точність викладеного матеріалу відповідальність покладена на авторів.

ЗМІСТ

Алексееенко Людмила Михайлівна

Партика Павло Миколайович

Інноваційні інструменти фінансового ринку в умовах зміни вектору глобального розвитку: інвестиційний аспект..... 10

Баранник Лілія Борисівна

Світові тенденції пенсійного забезпечення та досвід України 14

Береславська Олена Іванівна

Лібералізація механізму валютного регулювання у контексті євроінтеграційних процесів в Україні 18

Боголіб Тетяна Максимівна

Бюджетна політика в умовах трансформації економіки України..... 23

Варналій Захарій Степанович

Державне бюджетування та фінансова безпека України..... 27

Васильченко Зоя Миколаївна

Новітні банківські технології..... 32

Воронкова Олена Миколаївна

Формування доходів місцевих бюджетів: новітні тенденції в умовах децентралізації..... 35

Жихор Олена Борисівна

Жерліцин Дмитро Михайлович

Реалізація фінансової політики у сфері місцевих фінансів України..... 39

Затонацька Тетяна Георгіївна

Актуальні питання щодо оподаткування суб'єктів ринку електронної комерції в Україні..... 43

Зянько Віталій Володимирович

Фінансовий детермінант розвитку підприємницької інноваційної діяльності . 46

Коваленко Вікторія Володимирівна

Гармонізація системи регулювання банків України як домінуючих учасників фінансового ринку 49

Зянько Віталій Володимирович,
д.е.н., професор,
Вінницький національний технічний університет

ФІНАНСОВИЙ ДЕТЕРМІНАНТ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Інноваційна діяльність капіталомістка та ризикова. Водночас, як свідчить світовий досвід, вкладання коштів в інноваційну діяльність – один з найперспективніших напрямів інвестування і для більшості підприємств у країнах з розвинутою ринковою економікою інноваційна діяльність виступає об'єктом підвищеної уваги, чого, на жаль, не можна сказати про вітчизняних підприємців.

Низька ефективність підприємницької інноваційної діяльності в Україні пояснюється багатьма чинниками: недосконалістю законодавчої бази для її регулювання; нерозвиненістю інноваційної й інвестиційної інфраструктури, зокрема слабкістю банківської системи та венчурних фондів; загалом нестабільністю національної економіки; несприятливою для розвитку бізнесу нинішньою політичною ситуацією в країні, прагненням значної частини молодих високоосвічених науковців до еміграції. Але перш за все низька активність інноваційної діяльності вітчизняних підприємств пояснюється тим, що вона вимагає значних грошових й інтелектуальних ресурсів, а залучення останніх потребує, знову таки, чималих грошових витрат.

Саме фінансовий детермінант в умовах ринкової економіки є головним чинником підвищення ефективності інноваційної діяльності. Тому низька активність та ефективність підприємницької інноваційної діяльності в Україні зумовлена насамперед нестачею фінансових ресурсів – власних коштів підприємств та проблемами залучення на втілення інноваційних проектів грошових запозичень через тривалий термін окупності таких проектів та великий ступінь ризику, притаманний їм.

Поданий на затвердження Верховною Радою України державний бюджет на 2017 рік уряд вважає «бюджетом розвитку». Напевне такий бюджет повинен припускати серйозні інвестиції або податкові пільги для підприємств, що займаються інноваційною діяльністю. Водночас очевидно, що такої щедрості – як надання податкових пільг в обсягах, як це було раніше, український уряд у нинішній складній економічній ситуації дозволити собі не може, тому його увага має бути сконцентрована на проведенні ретельної ревізії витрат державних фінансів. Щоб відбулися нарешті позитивні зрушення в інноваційній галузі потрібно, щоб сфера державних фінансів стала для неї пріоритетною.

Наразі, як свідчать офіційні статистичні дані, у 2015 році інноваційною діяльністю в промисловості України були зайняті лише 824 підприємства, або 17,3% із обстежених промислових підприємств, а основними джерелами

фінансування інноваційної діяльності залишаються (як і було раніше) власні кошти цих підприємств: у 2015 році їх частка досягла 97,2% від загального обсягу витрат в інновації, проти 85,0% у 2014 році та 72,9% у 2013 році [1, 2]. Та, незважаючи на високу питому вагу власних джерел у загальній сумі фінансування інноваційної діяльності, їх абсолютний обсяг є незначним, що пов'язано зі збитковістю та низькою рентабельністю підприємств реального сектора. Іноземні інвестиції у загальному обсязі джерел фінансування інноваційної діяльності за три останні роки через несприятливу політичну та економічну ситуацію в Україні зменшились майже у 7 разів – з 13,1% у 2013 році до 1,8% у 2014 році, та 1,9% у 2015 році. Традиційно вкрай низькою залишається частка коштів вітчизняних інвесторів у цій сфері: у 2013 році вона становила 1,3%, у 2014 – 0,1%, у 2015 році – 0,8%. Фактично у 2015 році на інноваційні проекти лише 11 підприємств залучили кредити вітчизняних банків на суму 113,7 млн. грн. Стільки ж вітчизняних підприємств отримало кошти на фінансування інноваційних витрат з державного бюджету та 15 підприємств – з місцевих бюджетів, що в загальному обсязі склало 0,7% (589,8 млн. грн) [1, 2]. Але навіть ці обмежені кошти спрямовуються переважно не у визначені державою пріоритетні напрями інноваційної діяльності, а надаються добувним підприємствам та низько технологічним виробництвам (металургії, хімії). Такий галузевий розподіл коштів консервує існуючу застарілу технологічну структуру виробництва і не сприяє прогресивним структурним зрушенням [3, с. 218]. А тому й за зведеним індексом інновацій (SII-Summary Innovation Index), відповідно до якого у Європейському Союзі визначається статус країни з чотирьох можливих: інноваційний лідер; активний інноватор; помірний інноватор; інноватор, що формується; та складається відповідний рейтинг Україна має найнижчий статус – «інноватор, що формується» зі значенням зведеного індексу інновацій 0,206, що є вдвічі меншим за середнє по країнах ЄС (0,544) [3, с. 311].

Отже, як видно з вищенаведених статистичних даних, в Україні склався вкрай низький рівень фінансової, зокрема бюджетної, підтримки підприємницької інноваційної діяльності. Але ж без достатньої частки бюджетних витрат у загальному обсязі фінансування інноваційної діяльності жодна країна не може успішно реалізувати інноваційну модель розвитку економіки. З огляду на це українському уряду необхідно визначити успішні у майбутньому ринкові пріоритети промислової та інноваційної політики й саме на них максимально спрямувати фінансову підтримку. Бюджетну підтримку мають отримувати насамперед підприємства, що займаються перспективними науковими дослідженнями, зокрема вона повинна спрямовуватися у сфери, пов'язані з п'ятим, а особливо шостим, технологічними укладами, а також на модернізацію на основі використання сучасних досягнень науки і техніки традиційних та високотехнологічних для України економічних секторів, як то космічної галузі, ядерної енергетики, аграрного сектора.

Оскільки комерційні банки неохоче надають кредити інноваційно

активним бізнесам (це стосується не лише банків в Україні, але й загалом у світі), позаяк такі фірми часто не мають необхідної заставної бази, до того ж нині вітчизняний банківський сектор вкрай обмежений у ресурсах для здійснення довготермінового кредитування інноваційної діяльності, то одним з найважливіших напрямів українського уряду має стати створення умов для розвитку венчурних фондів, як альтернативного джерела фінансування інноваційної діяльності.

Поряд із бюджетною та кредитною підтримкою варто здійснювати цілеспрямовану політику щодо збільшення фінансування інноваційної діяльності за рахунок власних коштів підприємств. Також, незважаючи на нинішню складну економічну і політичну ситуацію, значні грошові витрати, на які уряд змушений йти, щоб збільшити фінансування українських Збройних сил, реформувати силові відомства та вести боротьбу з корупцією, треба відшукати можливості для стимулюючих заходів і у податковій сфері, які дадуть змогу бізнесу накопичувати фінансові ресурси для здійснення інноваційної діяльності. Зокрема, доцільно звільнити від оподаткування прибуток підприємств, який вони спрямовують на розвиток виробництва на інноваційній основі, надати можливість підприємствам у разі впровадження ними інноваційних проектів застосовувати норми прискореної амортизації.

Таким чином, підвищення ефективності підприємницької інноваційної діяльності потребує задіяння цілого комплексу позитивних факторів, серед яких визначальну роль у ринковій економіці відіграє фінансовий детермінант. Втілюючи в практику стратегію інноваційного розвитку економіки це потрібно обов'язково враховувати.

Список використаних джерел

1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні [Текст]: [стат. збірник/відп. за випуск О. О. Кармазіна]. – К. : Держстат України, 2015. – 255 с.
2. Інноваційна діяльність промислових підприємств України. [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь / за заг. ред. В. М. Гейця та ін. ; НАН України. – К., 2015. – 336 с.

Наукове видання

**Світові тенденції та перспективи розвитку
фінансової системи України**

**Матеріали
XII Міжнародної науково-практичної конференції
29-30 жовтня 2015 р.**

Відповідальний за випуск:
Яфінович О.Б.

Формування та комп'ютерна верстка:
Медведкова Н.С.,
Ювженко Н.М.

*Кафедра фінансів
Економічний факультет
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м. Київ, вул. Васильківська 90-а*